

„Děláme všechno pro změnu dosud značně zdrženlivého postoje Evropské komise ve vztahu k podpoře výstavby spaloven v Česku,“

uvekl v rozhovoru pro časopis All for Power Tomáš Jan Podivínský, náměstek ministra životního prostředí.

Tomáš Jan Podivínský

V roce 1992 vystudoval Fakultu sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze. V roce 2004 absolvoval Diplomatickou akademii v Praze, což je nejvyšší diplomatické vzdělání v ČR. V letech 1993 až 1994 byl vedoucím exportního oddělení vzduchotechnické firmy Janka a.s. Praha, od roku 1995 pak ředitel exportu obchodní společnosti Janka Final a.s. Měl na starosti velké investiční celky a projekty především v Německu. V roce 1996 se stal poradcem vrchního ředitele sekce ekonomické a informační na Ministerstvu zahraničních věcí ČR, v roce 1997 byl tajemníkem obchodního oddělení velvyslanectví České republiky ve Vídni, v roce 1999 pak vedoucím protokolu. Od roku 2000 byl tiskovým mluvčím velvyslanectví (sektory: politiky, energetiky, přeshraniční spolupráce) a osobním tajemníkem velvyslance Jiřího Gruši. V roce 2003 působil jako parlamentní tajemník ministra zahraničních věcí, člen Vědecké rady Ministerstva zahraničních věcí a ředitel kabinetu ministra. Od roku 2005 do 2009 byl generálním konzulem České republiky v Německu ze sídlem v Drážďanech, v roce 2010 volebním manažerem KDU-ČSL 2011 až 2012 byl náměstkem ředitelky Státního fondu životního prostředí odpovědným za finanční a organizační sanaci programu Zelená úsporám. Nyní působí jako náměstek ministra životního prostředí. Narodil se 21. listopadu 1969 ve Vyškově.

Okolo nakládání s komunálním odpadem se v Česku mnoho hovoří, ale vypadá to, že se málo činí. Na tom nemění nic ani snad již definitivně schválená výstavba čtvrté spalovny v Chotíkově.

Česká republika nakládá s odpady v souladu s hierarchií, která je dána evropskými předpisy, s nimiž se v této oblasti plně ztotožňují. Na prvním místě by vždy měla být snaha vzniku odpadu předejít. Pokud však odpad již vznikne, měl by být přednostně racionálně využitý, napřed materiálově a pak energeticky. Ne všechny odpady je samozřejmě možné technicky využít, např. u zbytkového směsného komunálního odpadu, který zůstane po separaci tzv. recyklovatelných složek z domácností, je materiálové využití problematické, přesto je však stále velmi hodnotnou surovinou.

Může být využita zejména energie v něm obsažená, a to pro výrobu tepla a elektřiny ve specializovaných zařízeních na energetické využívání komunálních odpadů. Energetické využívání zbytkového směsného komunálního odpadu považuje Ministerstvo životního prostředí za ekologicky i ekonomicky nejvhodnější způsob nakládání s tímto odpadem. Kromě toho šetří tenčíci se zásoby fosilních paliv, v našem případě hlavně hnědého uhlí a zvyšuje naši energetickou soběstačnost a nezávislost.

Co se tedy podařilo dojednat v poslední době ve prospěch energetického využití odpadů?

Často se vede základní debata skládkování vs. spalování, hlavně na různých nevládních platformách, které většinou využívají především svého propagačního potenciálu bez příslušné odpovědnosti za věc samotnou. Pokud skládkujeme netříděný komunální odpad, tak se chováme jako neandrtálci! Ohryžeme maso a kost hodíme do díry. A to v 21. století, kdy máme najednou i několik biografů v kapse bundy v mobilu a online si přes satelit a půl zeměkoule povídáme z lesního palouku s přáteli, kteří se opalují na pláži u moře. Každému zastánci skládkování netříděného komunálu doporučuji, ať svoje odpady nepřesouvá jen na jiné místo, kde na ně nevidí, ale ať si je skládá do třeba doma na zahrádě. Ať vykope díru nebo rovnou jenom vsí. Takové letní opalování nebo grilování by pak přeci mělo úplně jinou kulturu, že?! A sousedé by si taky přišli na své. Skládkovací primitivní odpadové barbarství je podle mého jednoznačně neudržitelné!

Tento postoj je mezi odborníky všeobecně uznávan, nicméně chtělo by přejít k otevřené podpoře změny.

S ohledem na výše uvedené hodlá Ministerstvo životního prostředí podporovat nakládání s odpady podle vyšších stupňů hierarchie, tedy podpořit technologie pro opětovné použití, recyklaci a využití odpadů včetně využití energetického. Jednou z těchto podpor je posílení ekonomického nástroje, tedy postupné navýšení poplatků za ukládání odpadů na skládky. Snažíme se nalézt optimální výši poplatku, která umožní posun v souladu s hierarchií nakládání s odpady a zároveň bude sociálně přijatelná pro občany.

Právě proto byla zřízena pracovní skupina složená ze zástupců odborné veřejnosti a státní správy, samospráv, profesních svazů, Svazu měst a obcí, Hospodářské komory a dalších, která se snaží nalézt konsenzus o těchto klíčových otázkách našeho odpadového hospodářství.

Proč se těchto jednání neúčastní ekologické organizace? Nepředělo by se případným problémům v budoucnu?

Už jen sama skutečnost, že na pracovní skupině proti sobě sedí Teplárenské sdružení a ČAOH, nebo SMOČR a Asociace krajů ČR myslím dostatečně zaručuje naprostou transparentnost diskusního procesu a zastoupení všech hlavních názorových proudů v odpadovém hospodářství, což dokládají i občasně emoce v příspěvcích. Počet členů této pracovní skupiny i témat k diskusi musel být omezen na míru, při níž je naděje, že nejspíše do konce května bude možné dosáhnout shody alespoň na základních parametrech směřování odpadového hospodářství u nás. Při desítkách či stovkách členů a témat by byla tato naděje nulová. Víc času nám, vzhledem ke zbývajícím dobám tohoto volebního období, bohužel nezbyvá.

Co bude výstupem jednání skupiny?

Měl by to být dokument, který bude v případě nalezení konsensu do konce května postoupen bezodkladně dále do legislativního procesu, v němž se pak budou moci zapojit ještě i další subjekty, které o to projeví zájem. Průběžné výsledky z jednání zveřejňujeme na webových stránkách našeho ministerstva.

Pojďme si shrnout, jaké kroky byste chtěli ve sledované problematice stihnout do konce tohoto volebního období?

Koncem března proběhlo první zasedání této pracovní skupiny. Jednalo se zejména o termínu ukončení skládkování netříděného směsného komunálního odpadu, poplatku za ukládání odpadů

na skládky a jeho výši (včetně rozdělení) a integrovaných systémech nakládání s odpady. Ministerstvo životního prostředí má na zasedáních pracovní skupiny především roli moderátora. Účastníci jednání se shodli na potřebě zákazu skládkování netřídněného smíšeného komunálního odpadu mezi lety 2023 až 2025, a to zejména z důvodu naplňování hierarchie nakládání s odpady, a dále na podpoře energetického využívání odpadu. Pracovní skupina se rovněž shodla, že v případě integrovaných systémů nakládání s odpady (ISNO) není potřeba stávající legislativu upravovat tak, aby byly ISNO ukotveny v zákoně o odpadech.

Hovoří se o zvýšení ceny za skládkování, kolik bude činit a myslíte si, že to podpoří výstavbu spaloven, bude to stačit? Provozovatelé spaloven hovoří o tom, že spalovna může konkurovat skládkování kolem ceny 1800 za tunu...

Výše poplatku a jeho rozdělování bude tématem dalších zasedání, na kterých budou jednotliví členové pracovní skupiny představovat své návrhy a tyto důkladněji vysvětlovat. Většina členů pracovní skupiny se shodla na potřebě navyšování poplatků za ukládání odpadů na skládku, a to na navyšování pozvolným, řádově po stokorunách, v dohledné době do 1 000 korun za tunu. Pozvolný nárůst poplatku bude znamenat menší ekonomické zatížení občanů, protože poskytne také prostor k hledání nových řešení. Takže doporučuji sledovat webové stránky MŽP, kde budou i nadále zveřejňovány informace z jednání pracovní skupiny.

Čas kvapí, kdy je limitní termín pro to, aby se podařilo prosadit nějakou změnu ve směru rozvoje energetického využití odpadů v Česku? Resp. postavít třeba novou spalovnu...

V České republice byla umožněna podpora spaloven z oblasti podpory 4.1. Kvalitní nakládání s odpady Operačního programu životního prostředí 2007 až 2013 (OPŽP) až na základě novelizace Plánu odpadového hospodářství na konci roku 2009. Do té doby nebylo možné podporovat výstavbu nových spaloven komunálních odpadů z veřejných prostředků, tedy ani z fondů EU a nebylo tudíž možné čerpat evropské dotace na tento typ projektů hned ze začátku programového období od roku 2007, kdy byl současný OPŽP spuštěn. Ihned na počátku roku 2010 pak byla otevřena kontinuální 15. výzva OPŽP pro příjem žádostí o podporu energetického využití odpadů. Podány byly celkem tři žádosti o výstavbu nových zařízení. Šlo o spalovnu v Chotkově, Komořanech a Moravskoslezském kraji. Jeden ze žadatelů, všeobecně známý je to, že šlo o ostravský KIC, od žádosti nakonec odstoupil. Dvě žádosti byly odeslány k posouzení Evropské komisí.

Jsme tedy u toho času...

Ano, limitující pro oba projekty je časové hledisko. Projekty jsou časově náročné na realizaci a poslední prostředky z OPŽP na roky 2007 až 2013 mohou být vyplaceny nejpозději do roku 2015. O podpoře výstavby spaloven z prostředků OPŽP naše ministerstvo s Komisí velmi intenzivně

I takto může vypadat zařízení pro energetické využití odpadů

jedná a děláme všechno pro změnu dosud značně zdrženlivého postoje Evropské komise.

Proč je podle Vás postoj Evropské komise k podpoře spaloven ve „východním bloku“ tak zdrženlivý?

Možná proto, že tato instituce sídlí v Bruselu a ne třeba v Bukurešti.

Ministerstvo životního prostředí spolupracuje také s experty iniciativy JASPERS (Joint Assistance Support Projects in European Regions), kteří pomáhají žadatelům s přípravou velkých projektů (nad 50 milionu Eur). Ani tato „pomoc“ nestačí k rozvoji energetického využití odpadů v Česku.

V rámci studie proveditelnosti projektu musí být detailně posouzeny i jiné varianty nakládání s odpady – například výstavba zařízení na mechanicko-biologickou úpravu odpadů (MBÚ). V České republice nebyla technologie MBÚ shledána jako komplexní řešení problematiky nakládání s komunálním odpadem, ale pouze jako alternativní technologie v regionech, kde jsou k tomu vhodné podmínky (zařízení pro spalování odpadů – jedním z hlavních výstupů technologie MBÚ je tzv. „alternativní palivo“ - vysokovýhřevná frakce).

Jak jsou na tom jiné státy Evropy, které taktéž řeší otázku: Kam (a co) s ním?

V některých členských státech se rozhodli do budoucna řešit problematiku nakládání s komunálním odpadem i cestou MBÚ. Například v Chorvatsku, kde by řešení formou zařízení pro energetické využití odpadu bylo ekonomicky neúnosné vzhledem ke geografickým podmínkám (podlouhý tvar území a s tím související doprava, čili příliš vysoké provozní náklady). Oproti tomu v Polsku jdou

Model spalovny - architektura ovlivňuje i průmyslové stavby

cestou budování spaloven. Oni stejně jako my předložili do EK projekty na podporu EVO. Slovenská republika hodlá stejně jako Česká republika rozvoj energetického využívání odpadu podpořit zejména zvýšením poplatků za skládkování. V současné době se na Slovensku zvažuje předložení nového zákona o poplatcích za skládkování a veřejnou podporou z evropských fondů, zejména pak z nově připravovaného OPŽP 2014 až 2020. Dnes má Slovensko pouze dvě zařízení pro energetické využití komunálního odpadu a podle dostupných informací chystá přípravu třetího zařízení v Žilíně. Tento projekt je však pouze ve velmi raném stadiu přípravy.

Co se chystá na vašem ministerstvu v oblasti odpadového hospodářství na roky příští?

V současné době intenzivně připravujeme nové programové období 2014 až 2020, ve kterém bude opět v rámci samostatného Operačního programu životního prostředí zařazena podpora odpadového hospodářství. V návrhu nového programu je zahrnuta: prevence vzniku odpadů, zvýšení materiálového využití odpadů, podpora výstavby zařízení EVO, nakládání s nebezpečnými odpady a odstraňování a rekultivace skládek.

(čes)